

оборотні та необоротні, з точки зору управління, є найбільш вдалими, оскільки відповідає умовам побудови балансу та відображує участь активів у виробничому процесі.

Література

1. Фалінська М. Економічна сутність та аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів / М.Фалінська // Галицький економічний вісник. — 2012. — №6 (39). — с.132-137
2. Бурдейна Л.В. Облік та оцінка виробничих запасів у інформаційній системі підприємства : дис. ...к-та екон. наук: 08.00.109 / Людмила Володимирівна Бурдейна. — Львів, 2015. — 266 с.
3. Воронцова І.І Економічний та обліковий підходи до трактування сутності категорії “матеріальні ресурси” / І.І. Воронцова // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.econpapers.repec.org/RePEc:scn:000pbo:46875>
4. Ластовецький О.В. Галузевий бухгалтерський облік: проблеми теорії і практики. — Чернівці: Прут, 2005. — 200 с.
5. Колумбет О. Оборотні активи: сутність, класифікація та структура у вітчизняній та зарубіжній практиці /О. Колумбет // Збірник наукових праць ДЕУТ. Серія «Економіка і управління», 2013, Вип.23-24 С. 324-332

УДК 657.471

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ АУДИТУ ЯК ОДИН З ДЕРЖАВНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Назарова К.О. — д.е.н, доцент

Київський національний торговельно-економічний університет

В умовах відкритої економіки, особливо на шляху до неї, одним з державних пріоритетів розвитку економіки повинна стати транспарентність результатів аудиту. У сучасних умовах господарювання дедалі більшого значення для ефективного господарювання набуває інформація як один із необхідних ресурсів на рівні із землею, капіталом та працею. Як наслідок, можна констатувати зміщення пріоритетів в економічному середовищі функціонування суб'єктів підприємництва з певної інформаційної закритості, яка була характерною ще кілька років тому для суб'єктів господарювання вітчизняної економіки, на відкритість, публічність, транспарентність.

Потреби суспільства в інформаційній прозорості зростають одночасно з усвідомленням транспарентності як загальної ідеї сучасної цивілізації, збільшенням обсягів потоків капіталу та бурхливим розвитком засобів масової комунікації. Аудиторська синергія, яка притаманна саме відкритій економіці, яка, у свою чергу, сприяє становленню соціально відповідального аудиту, щільно корелюється з транспарентним вектором розвитку аудиту як такого та, головне, публічністю представлення результатів аудиту тих суб'єктів господарювання, яких можна віднести до публічного сектору економіки [1].

Вітчизняні суб'єкти господарювання дедалі активніше інтегруються в міжнародні фінансові ринки, великі корпорації розширюють свою діяльність по всьому світу, а уряд України вживає заходів щодо перетворення великих міст на фінансові центри регіонального та міжнародного значення. За таких умов забезпечення транспарентності економічних

процесів – важливе завдання загальнодержавного значення, яке повинно вирішуватись на національному рівні, особливо тепер, у процесі інтеграції України до ЄС та вступу до СОТ, успішне завершення якого неможливе без підвищення рівня інформаційної відкритості та інвестиційної привабливості вітчизняного бізнесу [2].

Перебуваючи у перманентному пошуку і інвесторів, власники багатьох вітчизняних підприємств, усвідомивши необхідність підвищення рівня їх інформаційної прозорості, почали знаходити шляхи для кількісного та якісного вдосконалення механізмів розкриття звітної інформації. Інвестори та інші користувачі бухгалтерської та аудиторської інформації поступово звикли вважати інформаційну відкритість нормою, а не винятком, спонукаючи, таким чином, підприємства, що воліли приховувати відомості про свій фінансовий стан та платоспроможність, слідувати цій тенденції та підвищувати рівень власної транспарентності або ж поступатися своїм місцем на ринку більш відкритим до обміну інформаційними ресурсами конкурентам. Аудитор для власників та СЕО відіграє вагомую роль у забезпеченні обраного вектору розвитку суб'єкта господарювання, відповідно до його стратегічних та тактичних планів [3].

Наслідки останньої світової фінансової кризи свідчать про те, що фінансова звітність далеко не завжди містить достовірну, повну та своєчасну інформацію про стан суб'єкта господарювання. Доволі часто навіть звітність великих суб'єктів господарювання, корпорацій, що мають визнану у світі ділову репутацію та вважаються транспарентними, не дає змоги

скласти правильне уявлення про фінансово-господарський стан та стабільність діяльності. Причина криється як у недосконалості правил, процедур і механізмів складання фінансової звітності, так і у непоодиноких випадках допущення численних порушень під час її підготовки та аудиторської перевірки. Грунтуючись на статистичних даних, необхідно констатувати, що банкрутство є однією з найбільш відчутних проблем національної економіки, і світова фінансова криза цю тенденцію лише підтвердила [4, 5, 6, 7].

Підвищення відкритості економіки має пріоритетне значення, насамперед, для успішної реалізації стратегії довгострокового соціально-економічного розвитку держави, у якій формування вітчизняними суб'єктами господарювання транспарентної фінансової звітності має відігравати важливу роль. Низький рівень транспарентності у багатьох сегментах національної економіки знижує привабливість її інвестиційного клімату і конкурентоспроможність окремих суб'єктів господарювання і галузей. Лише прозора та відкрита інформація дає змогу інвесторам чітко уявляти притаманні вітчизняному бізнесу правила гри, усвідомлювати всі потенційні ризики й можливості, отже, обґрунтовано приймати раціональні інвестиційні рішення.

Якісний, ефективний аудит дає змогу ідентифікувати ознаки фінансової неспроможності суб'єкта господарювання, розкрити факт її приховування, що є обґрунтованим запитом суспільства в транспарентності результатів аудиту.

У нинішніх складних економіко-соціальних умовах вітчизняні та закордонні аналітики не дають оптимістичної оцінки рівню інвестиційної привабливості України. Діагностуючи стан інвестиційної привабливості, провідні міжнародні організації, зокрема, звертають увагу на індекс інвестиційної

привабливості України. Наведена інформація, за деякими виключеннями, доводить незадовільний рівень інвестиційної привабливості України у динаміці, індекс інвестиційної привабливості здебільшого коливається в межах "негативне значення" – "нейтральне значення".

На стан інвестиційної привабливості країни на міжнародному рівні впливають (прямо чи опосередковано) і такі визнані у світі рейтинги, які дозволяють таку транспарентність довести: Doing Business (індекс умов ведення бізнесу, або бізнес-регулювання, який визначає Світовий банк), Index of Economic Freedom – індекс економічної свободи (визначає газета Wall Street Journal і дослідницький центр Heritage Foundation у більшості країн).

Євроінтеграційні процеси вимагають підвищення якості інформації як для виходу вітчизняних суб'єктів господарювання на нові ринки, так і для потенційних інвесторів, які лише оцінюють можливості виходу на український ринок. Для цього необхідно володіти як інформацією макrorівня, з урахуванням показників світового банку, так і максимально незалежною інформацією, представленою аудитором. Вочевидь, якісний рівень такої інформації буде значно вищим, якщо користувач інформації володіє результатами як зовнішнього (незалежного) аудиту, так і внутрішнього. Аудит забезпечує якісний бік транспарентності: гарантує, що інформація, яку отримує потенційний інвестор або кредитор, не лише повна за формою, а й відповідає дійсності за суттю. Так, для прикладу, при прийнятті рішень користувачами інформації, передусім інвесторами, враховується інший економіко-соціальний індекс – економічної свободи (Index of Economic Freedom), який розраховується за участю The Heritage Foundation (Стратегічного дослідного інституту, США) та публікується у газеті Wall Street Journal.

Література

1. Синергія внутрішнього та зовнішнього аудиту : Автореферат дис. ... д-ра екон. наук.- Київський національний торговельно-економічний університет.- К., 2016- 42 с.
2. Ган А.В. Оцінка інвестиційної привабливості економіки України. – Режим доступу : <http://libfor.com/index.php?newsid=1868>. – Дата звернення: 04.04.2017.
3. Вайсман Б. За прозорий аудит / Б. Вайсман // Аудитор України. – 2011. – №5 (188). – С. 3.
4. Гулько Л.Г. Аналіз сучасних тенденцій банкрутства підприємств / Л.Г. Гулько// Пятая международная научно-практическая Интернет-конференция "Спецпроект: анализ научных исследований" (17-18 июня 2010 года). – Режим доступу до матеріалу: http://www.confcontact.com/2010spec_tezi/ec_gulko.php. – Дата звернення: 04.04.2017.
5. Мірошниченко О.Ю. Інститут банкрутства як інструмент регулювання діяльності неплатоспроможних підприємств / О.Ю. Мірошниченко // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2012. – Випуск 27, том 1. – С.322.
6. Нескорородева І.І. Сучасні тенденції банкрутства підприємств в Україні та шляхи їх вирішення / І.І. Нескорородева, О.Ю. Тереваносова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 36. – С. 187–193.

7. Власть подсчитала, сколько в Украине предприятий-банкротов. – Режим доступа до матеріалу : <http://www.segodnya.ua/economics/business/V-Minyuste-podschitali-skolko-v-Ukraine-predpriyatiy-bankrotov-445469.html>. – Дата звернення: 04.04.2017.

УДК 657(035)

ПРОБЛЕМАТИКА ГАРМОНІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

Рожелюк В.М. – д.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

В процесі гармонізації вітчизняної системи обліку, важливо усвідомлювати принципові відмінності у джерелах фінансування вітчизняних і зарубіжних підприємств. У той час, як у практиці США головними користувачами фінансової звітності підприємства є акціонери, що виступають основними інвесторами, в Україні головним користувачем звітності є держава, на перший план виходить податкова звітність, а фінансова є швидше формальною.

Проблемним питанням є шлях, яким ми йдемо до задекларованої гармонізації. Однією з них вважаємо вказівку Міністерства фінансів України скласти звітність за МСФЗ, використовуючи типові форми звітності. Відсутність затверджених форм за МСФЗ передбачає виконання принципу суттєвості, який реалізується шляхом підбору підприємством такого набору показників, який є необхідним для користувача, дає змогу приймати рішення, при цьому не обтяжуючи надлишковою інформацією. Таке рішення Міністерства фінансів, на нашу думку, показує незрілість і неготовність сучасної національної системи обліку відповідати західним ринковим принципам. Маємо на увазі залишки адміністративної психології управління, успадкованої з радянського минулого.

Крім того, суттєвим недоліком процесу впровадження звітності за МСФЗ в Україні є недостатність знань вітчизняних бухгалтерів у цій сфері. Проблема ускладнюється ще й через мову, якою написані стандарти, та складнощами перекладу. Нечіткість положень, до якої звикли вітчизняні бухгалтери, пояснюється надзвичайно широким колом осіб, для яких вони призначені, ринковим характером відносин та рекомендаційним характером. Міжнародні стандарти є складними для розуміння. В умовах переважної необізнаності українських практикуючих бухгалтерів з їх основними положеннями цей факт унеможлиблює самостійне їх вивчення. Щодо навчання вітчизняних бухгалтерів міжнародних стандартів точаться тривалі дискусії. “Велика четвірка” аудиторських компаній наполягає на одноосібному праві проведення навчання та видачі відповідних документів бухгалтерам, при цьому встановлюючи на свої послуги неймовірно

високі розцінки. Міністерство фінансів та держфінпослуг пропонують свої курси [4]. У будь-якому випадку підготовка кваліфікованих фахівців із МСФЗ на сьогодні є одним із актуальних напрямів реформи системи обліку й звітності в Україні.

За переконаннями багатьох авторів, міжнародні стандарти нівелюють роль первинних документів, чим порушують споконвічний закон системи вітчизняного бухгалтерського обліку: “Немає документа – немає запису в бухгалтерському обліку”. Дійсно, однією з умов визнання будь-якого активу в бухгалтерському обліку в Україні є наявність первинних документів, що підтверджують право власності на цей актив. У деяких випадках потрібні також документи, що свідчать про офіційну державну реєстрацію активу (нерухомість, транспортні засоби). У фінансовій звітності, яка складається за правилами МСФЗ, при відображенні активу ця умова може не виконуватися, якщо майно відповідає визначенню активу та критеріям його визнання.

Відповідно до МСФЗ активом є ресурс, контрольований компанією, що виник в результаті подій минулих періодів, від якого компанія очікує отримання економічних вигод у майбутньому. Поняття “контроль” не передбачає в обов’язковому порядку наявності права власності на актив. Для контролю над активом компанії досить мати можливість одержувати економічні вигоди від його використання і перешкоджати у його використанні третім особам. Контроль над активами може бути здійснений, наприклад, при володінні контрольним пакетом акцій організації або в результаті продажу активів з правом обов’язкового зворотного викупу.

У зв’язку з процесами переходу на міжнародні стандарти з’явилася проблема, що полягає в тенденції розподілу бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Вважаємо це неприйнятним явищем, оскільки, згідно з прийнятою методологією, бухгалтерська звітність є елементом методу бухгалтерського обліку поряд з документуванням, системою рахунків і подвійним записом, інвентаризацією, оцінкою, калькуляцією та бухгалтерським балансом як